

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 159/21
Luksemburg, 20 września 2021 r.

Postanowienie wiceprezes Trybunału w sprawie C-121/21 R
Republika Czeska / Polska

Ze względu na niezaprzeszanie wydobycia węgla brunatnego w kopalni Turów, Polska zostaje zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji Europejskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 500 000 EUR dziennie

Tego rodzaju środek należy uznać za konieczny do wzmocnienia skuteczności środka tymczasowego zarządzanego postanowieniem z dnia 21 maja 2021 r. i odwiedzenia tego państwa członkowskiego od opóźniania dostosowania swojego zachowania do tego postanowienia

Kopalnia odkrywkowa węgla brunatnego Turów znajduje się na terytorium Polski w pobliżu granicy z Czechami i Niemcami. W 1994 r. właściwe polskie organy udzieliły PGE Elektrownia Bełchatów S.A., obecnie PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. („operator”) koncesji na prowadzenie działalności wydobywczej w tej kopalni do dnia 30 kwietnia 2020 r.

Na podstawie polskiej ustawy z 2008 r.¹ termin obowiązywania koncesji na wydobywanie węgla brunatnego może zostać jednokrotnie wydłużony do sześciu lat bez przeprowadzania jakiegokolwiek oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli wydłużenie to jest uzasadnione racjonalną gospodarką złożem oraz nie wiąże się to z rozszerzeniem zakresu koncesji.

W dniu 24 października 2019 r. operator złożył wniosek o wydłużenie terminu obowiązywania tej koncesji o sześć lat. W dniu 21 stycznia 2020 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na dalszej eksploatacji złoża węgla brunatnego Turów do 2044 r. („decyzja OOŚ”), a w dniu 23 stycznia 2020 r. nadał jej rygor natychmiastowej wykonalności. W dniu 24 stycznia 2020 r. operator dołączył tę decyzję OOŚ do swego wniosku o wydłużenie terminu obowiązywania koncesji wydobywczej z 2019 r. Decyzją z dnia 20 marca 2020 r. polski minister klimatu udzielił koncesji na wydobywanie węgla brunatnego do 2026 r.

Stwierdziwszy, że udzielając tej koncesji Polska dopuściła się szeregu naruszeń prawa Unii, Czechy wniosły, w dniu 30 września 2020 r., sprawę do Komisji Europejskiej². W dniu 17 grudnia 2020 r. Komisja wydała uzasadnioną opinię, w której zarzuciła Polsce szereg naruszeń prawa Unii. Komisja uznała w szczególności, że, przyjmując przepis pozwalający na przedłużenie do sześciu lat obowiązywania koncesji na wydobywanie węgla brunatnego bez przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, państwo to naruszyło dyrektywę w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko³.

¹ Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 199, pozycja 1227).

² Zgodnie z art. 259 TFUE każde państwo członkowskie może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeśli uzna, że inne państwo członkowskie uchybiło jednemu ze zobowiązań, które na nim ciąży na mocy traktatów. Zanim państwo członkowskie wnieśli przeciwko innemu państwu członkowskiemu skargę opartą na zarzucanym naruszeniu zobowiązania, które na nim ciąży na podstawie traktatów, powinno wnieść sprawę do Komisji. Komisja wydaje uzasadnioną opinię po umożliwieniu zainteresowanym państwom przedstawienia, zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności, uwag pisemnych i ustnych.

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. 2012, L 26, s. 1), zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. (Dz.U. 2014, L 124, s. 1, „dyrektywa OOŚ”).

Uznawszy, że Polska dopuściła się naruszenia prawa Unii⁴, Czechy wniosły, w dniu 26 lutego 2021 r., skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego⁵.

W oczekiwaniu na wydanie przez Trybunał wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-121/21 („ostateczny wyrok”), Czechy zwróciły się do Trybunału, w ramach postępowania w przedmiocie środków tymczasowych, o nakazanie Polsce niezwłocznego zaprzestania wydobywania węgla brunatnego w kopalni Turów.

Postanowieniem z dnia 21 maja 2021 r.⁶ wiceprezes Trybunału uwzględniła ten wniosek Republiki Czeskiej do czasu ogłoszenia ostatecznego wyroku.

Ze względu na to, że Polska nie uczyniła zadość zobowiązaniom nałożonym na nią w tym postanowieniu, Republika Czeska wniosła, w dniu 7 czerwca 2021 r., o zasądzenie od Polski na rzecz budżetu Unii okresowej kary pieniężnej w wysokości 5 mln EUR dziennie za uchybienie jej zobowiązaniom. Polska natomiast złożyła wniosek zmierzający do uchylenia tego postanowienia.

W wydanym dzisiaj postanowieniu **wiceprezes Trybunału Rosario Silva de Lapuerta oddaliła ten wniosek Polski⁷ i zobowiązała to państwo członkowskie do zapłaty na rzecz Komisji Europejskiej okresowej kary pieniężnej w wysokości 500 000 EUR dziennie, poczynwszy od dnia doręczenia Polsce niniejszego postanowienia aż do chwili, w której wspomniane państwo członkowskie zastosuje się do treści postanowienia wiceprezes Trybunału z dnia 21 maja 2021 r.**

Po pierwsze, w odniesieniu do złożonego przez Polskę wniosku zmierzającego do uchylenia postanowienia z dnia 21 maja 2021 r. ze względu na zmianę okoliczności, wiceprezes podkreśliła, że argumenty przedstawione przez to państwo członkowskie w jego uwagach na piśmie stanowią w istocie jedynie powtórzenie lub rozwinięcie argumentów podniesionych przez nie w przedstawionych na piśmie uwagach dotyczących wniosku w przedmiocie środków tymczasowych złożonego przez Republikę Czeską w dniu 26 lutego 2021 r. Tego rodzaju argumenty nie mogą zatem stanowić „zmiany okoliczności” w rozumieniu regulaminu postępowania⁸, wobec czego należy je oddalić. Następnie, w odniesieniu do przedstawionych przez Polskę argumentów, zgodnie z którymi zaprzestanie wydobycia węgla brunatnego w kopalni Turów może uniemożliwić dostawę energii cieplnej i wody pitnej na obszarze Bogatyni i Zgorzelca, powodując zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców tego obszaru, wiceprezes uznała, że państwo to nie wykazało w wystarczający sposób, iż takie zaprzestanie wydobycia rzeczywiście zagroziłoby przerwaniem dostaw energii cieplnej i wody pitnej na tym obszarze. Takich twierdzeń nie można tym bardziej uznać za „zmianę okoliczności”, na podstawie których można by było podważyć oceny zawarte w postanowieniu z dnia 21 maja 2021 r. **Skierowany przez Polskę wniosek zmierzający do uchylenia tego postanowienia należy więc oddalić.**

⁴ Naruszenie to ma dotyczyć ww. dyrektywy OoŚ, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. 2000, L 327, s. 1), dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313 (Dz.U. L 41, s. 26), a także zasady lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 TUE.

⁵ Sprawa [C-121/21](#). Bardzo rzadko zdarza się, że jedno z państw członkowskich wnosi skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom przeciwko innemu państwu członkowskiemu. To dziewiąty taki przypadek w historii Trybunału (odnośnie do sześciu pierwszych z nich zob. komunikat prasowy nr [131/12](#); do siódmego – komunikat prasowy nr [75/19](#), zaś do ósmego – komunikat prasowy nr [9/20](#)).

⁶ Sprawa [C-121/21 R](#) (zobacz też komunikat prasowy nr [89/21](#)).

⁷ Ponadto wiceprezes oddaliła złożone przez Polskę wnioski o przekazanie sprawy wielkiej izbie Trybunału oraz o zarządzenie wysłuchania stron. Uznała ona w tym względzie, że ani w złożonym przez Polskę wniosku zmierzającym do uchylenia postanowienia z dnia 21 maja 2021 r., ani we wniosku Republiki Czeskiej o zasądzenie okresowej kary pieniężnej nie ujawniono żadnej okoliczności, która mogłaby wymagać przydzielenia ich składowi orzekającemu, wobec czego nie ma potrzeby kierować ich do Trybunału. Ponadto, zdaniem wiceprezes, ze względu na to, że akta sprawy zawierają elementy wystarczające, aby wydać rozstrzygnięcie, nie ma konieczności zarządzania wysłuchania stron.

⁸ Artykuł 163 regulaminu postępowania.

Po drugie, jeśli chodzi o skierowany przez Republikę Czeską wniosek zmierzający do zasądzenia okresowej kary pieniężnej, wiceprezes stwierdziła przede wszystkim, że art. 279 TFUE⁹ przyznaje Trybunałowi kompetencję do zarządzenia dowolnego środka tymczasowego, jaki uzna on za niezbędny dla zagwarantowania pełnej skuteczności ostatecznego orzeczenia. Tego rodzaju środek może w szczególności przewidywać nałożenie kary pieniężnej, w przypadku, gdyby wspomniany nakaz nie był przestrzegany przez stronę, do której jest skierowany. Państwo członkowskie może powołać się na art. 279 TFUE w celu zwrócenia się o zarządzenie środków tymczasowych, takich jak nałożenie okresowej kary pieniężnej, skierowanych przeciwko stronie w razie nieprzestrzegania przez nią skierowanego do niej, na mocy tego postanowienia, nakazu. Następnie wiceprezes podniosła, że **z akt sprawy jednoznacznie wynika, że Polska nie zastosowała się do postanowienia z dnia 21 maja 2021 r. W takich okolicznościach wydaje się zatem konieczne wzmocnienie skuteczności środków tymczasowych zarządzonych postanowieniem z dnia 21 maja 2021 r. poprzez nałożenie na Polskę okresowej kary pieniężnej w celu odwiedzenia tego państwa członkowskiego od opóźniania dostosowania swojego zachowania do tego postanowienia.** W odniesieniu do wysokości tej kary wiceprezes podkreśliła, że przedstawiona przez Republikę Czeską propozycja nie może wiązać sędziego orzekającego w przedmiocie środków tymczasowych, ponieważ przysługuje mu swoboda ustalenia nakładanej okresowej kary pieniężnej w wysokości i formie, którą uzna za odpowiednią, aby skłonić Polskę do zaprzestania niewykonywania zobowiązań ciążących na niej na mocy postanowienia z dnia 21 maja 2021 r.; w tym względzie wiceprezes dodała, że ustalona okresowa kara pieniężna powinna być, po pierwsze, odpowiednia do okoliczności sprawy, i po drugie, proporcjonalna do stwierdzonego uchybienia oraz do zdolności płatniczych tego państwa członkowskiego. Uwzględniając okoliczności danego przypadku oraz, w szczególności, to że postanowienie z dnia 21 maja 2021 r. dotyczy środka tymczasowego, którego przestrzeganie jest konieczne, aby zapobiec wyrządzeniu poważnej i nieodwracalnej szkody dla środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego, **należy nakazać Polsce zapłatę na rzecz Komisji kary pieniężnej w kwocie 500 000 EUR dziennie, poczynwszy od dnia doręczenia Polsce niniejszego postanowienia aż do chwili, w której to państwo członkowskie zastosuje się do treści postanowienia z dnia 21 maja 2021 r.**

UWAGA: Trybunał wyda wyrok co do istoty sprawy w terminie późniejszym. Postanowienie w przedmiocie środków tymczasowych nie przesądza kwestii powództwa głównego.

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku.

Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) postanowienia jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

⁹ Zgodnie z tym postanowieniem w sprawach, które rozpatruje, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może zarządzić niezbędne środki tymczasowe.